T094 ATĐ 6 (45) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q189-Kiến Uẩn-Luận về Niệm Trú

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 189 663

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÃN 189

LUAÄN VEÀ NIEÄM TRUÙ (Phaàn 3)

Neáu tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, Hieän quaùn veà Khoå-Taäp ñeàu trong boán taâm, Hieän quaùn veà Ñaïo trong ba taâm, thì Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi, moät haønh töôùng tu ôû hieän taïi, vò lai tu boán haønh töôùng, tu ñoàng phaàn chöù khoâng phaûi laø khoâng ñoàng phaàn; Hieän quaùn veà Dieät trong boán taâm, Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, ngay loaïi naøy tu ôû vò lai, khoâng phaûi laø ban ñaàu quaùn veà uaån voâ laäu dieät ñi maø coù theå tu veà ñaïo duyeân vôùi uaån, cho neân moät haønh töôùng laø tu hieän taïi, vò lai tu boán haønh töôùng, tu ñoàng phaàn chöù khoâng phaûi laø khoâng ñoàng phaàn, bôûi vì ban ñaàu ñaït ñöôïc chuûng taùnh voâ laäu, cho neân theá löïc chöa môû roäng. Ñaïo loaïi trí thì Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi, tu ñoàng phaàn vaø khoâng ñoàng phaàn, moät haønh töôùng tu ôû hieän taïi, vò lai tu möôøi saùu haønh töôùng, bôûi vì ñaõ ñaït ñöôïc chuûng taùnh voâ laäu, cho neân theá löïc môû roäng hôn. Töø ñaây trôû leân taát caû Thaùnh giaû luùc khôûi leân caên thieän chöa töøng ñaït ñöôïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì vò lai ñeàu tu möôøi saùu haønh töôùng cuûa boán Nieäm truù, chæ tröø ra Tueä do Vaên-Tö maø thaønh, vaø luùc taâm Vi vi tieán vaøo Ñònh Dieät taän, coøn laïi taát caû dò sinh cuõng khoâng coù haønh töôùng Thaùnh. Vì theá cho neân töø ñaây veà sau chæ noùi ñeán tu Nieäm truù nhieàu ít chöù khoâng noùi ñeùn haønh töôùng. Neáu caùc dò sinh luùc lìa nhieãm cuûa coõi Duïc laø ñaïo gia haïnh, thì boán Nieäm truù tuøy theo moät loaïi laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi; luùc chín ñaïo voâ giaùn-chín ñaïo giaûi thoaùt, thì Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi. Nhö lìa nhieãm cuûa coõi Duïc, cho ñeán lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù ba cuõng nhö vaäy. Lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù tö, neáu vaãn duøng Tónh löï thöù tö laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh, boán Nieäm truù tuøy theo moät loaïi laø tu

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 189 664

hieän taïi, vò lai tu boán loaïi. Neáu duøng Caän phaàn cuûa Khoâng voâ bieân xöù laøm gia haïnh: Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho ñòa Caän phaàn aáy coù duyeân rieâng bieät, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh, boán Nieäm truù tuøy theo moät loaïi laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi; luùc chín ñaïo voâ giaùn-taùm ñaïo giaûi thoaùt, thì Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi; luùc ñaïo giaûi thoaùt thöù chín, thì Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu ba loaïi, tröø ra Thaân nieäm truù. Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho ñòa Caän phaàn aáy chæ laø duyeân toâng quaùt, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-taùm ñaïo giaûi thoaùt, Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, ngay loaïi naøy tu ôû vò lai; luùc ñaïo giaûi thoaùt thöù chín, thì Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu ba loaïi, tröø ra Thaân nieäm truù. Nhö lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù tö, cho ñeán lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù cuõng nhö vaäy. Sai bieät laø tröø ra Thaân nieäm truù. Ngay caùc dò sinh khôûi leân quaùn Baát tònh-Trì töùc nieäm-Thaân nieäm truù, ba Giaûi thoaùt ñaàu-taùm Thaéng xöù-taùm Bieán xöù tröôùc, vaø luùc daãn daét phaùt khôûi Thaàn caûnh-Thieân nhaõn-Thieân nhó thoâng, Thaân nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi; khôûi leân ba Nieäm truù sau, tuøy theo moät loaïi laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi. Luùc khôûi leân boán Voâ löôïng, daãn daét phaùt khôûi Tuùc truù tuøy nieäm thoâng, thì Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi. Luùc daãn daét phaùt khôûi Tha taâm thoâng, thì Taâm nieäm truù hoaëc laø Thoï-Taâm-Phaùp nieäm truù tuøy theo moät loaïi laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi. Neáu luùc khôûi leân Voâ saéc-Giaûi thoaùt vaø ba Nieäm truù sau, thì ba Nieäm truù sau tuøy theo moät loaïi laø tu hieän taïi, vò lai tu ba loaïi, tröø ra Thaân nieäm truù. Neáu luùc khôûi leân Bieán xöù cuûa Khoâng voâ bieân xöù-Thöùc voâ bieân xöù, thì Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu ba loaïi, tröø ra Thaân nieäm truù. Ñoù goïi laø söï tu taäp sai bieät ôû phaàn vò dò sinh. Neáu caùc Thaùnh giaû luùc lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, thì taát caû laø ñaïo gia haïnh, boán Nieäm truù tuøy theo moät loaïi laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi; luùc taát caû laø ñaïo voâ giaùn- giaûi thoaùt, thì Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi. Tín thaéng giaûi luyeän caên laøm Kieán chí, Thôøi giaûi thoaùt luyeän caên laøm Baát ñoäng, luùc taát caû laø ñaïo gia haïnh, boán Nieäm truù tuøy theo moät loaïi laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi; luùc taát caû laø ñaïo voâ giaùn-giaûi thoaùt, thì Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi. Neáu caùc Thaùnh giaû khôûi leân quaùn Baát tònh-Trì töùc nieäm-Thaân

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 189 665

nieäm truù, ba Giaûi thoaùt ñaàu-taùm Thaéng xöù-taùm Bieán xöù tröôùc, vaø luùc daãn daét phaùt khôûi Thaàn caûnh-Thieân nhaõn-Thieân nhó thoâng, vaø luùc khôûi leân Töø voâ ngaïi giaûi, thì Thaân nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi. Neáu tu xen laãn Tónh löï, vaø coù nhuõng ngöôøi muoán laøm cho taát caû phaùp ñeàu laø Thaéng nghóa, luùc khôûi leân Nghóa voâ ngaïi giaûi-Bieän voâ ngaïi giaûi, Nguyeän trí-Ñònh Bieân teá, Voâ saéc-Giaûi thoaùt, tieán vaøo Ñònh Dieät taän, Töôûng-Taâm vi teá, thì boán Nieäm truù tuøy theo moät loaïi laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi. Neáu khôûi leân boán Voâ löôïng-Tuùc truù tuøy nieäm thoâng, vaø coù

nhöõng ngöôøi muoán laøm cho chæ rieâng Nieát-baøn laø Thaéng nghóa, luùc khôûi leân Nghóa voâ ngaïi giaûi-Phaùp voâ ngaïi giaûi, Voâ tranh-hai Bieán xöù sau, Khoâng Khoâng, Voâ nguyeän Voâ nguyeän, Voâ töôùng Voâ töôùng, thì Phaùp nieäm truù laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi. Neáu luùc daãn daét phaùt khôûi Tha taâm thoâng, thì Taâm nieäm truù hoaëc laø Thoï-Taâm-Phaùp nieäm truù, vaø luùc khôûi leân ba Nieäm truù sau, tuøy theo moät loaïi laø tu hieän taïi, vò lai tu boán loaïi. Ñaây goïi laø Tyø-baø-sa toùm löôïc ôû nôi naøy. Hoûi: Neáu tu Thaân nieäm truù thì luùc aáy tu Thoï nieäm truù chaêng, giaû söû tu Thoï nieäm truù thì luùc aáy tu Thaân nieäm truù chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc tu Thaân nieäm truù maø khoâng phaûi laø Thoï nieäm truù, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, bôûi vì luùc phaùp ñaõ töøng ñaït ñöôïc hieän roõ ôû tröôùc maét, khoâng coù naêng löïc vaø thuoäc vò lai, cho neân khoâng tu Thoï nieäm truù. Nhöng hieän roõ tröôùc maét laø tu luyeän taäp, cho neân noùi laø tu Thaân nieäm truù. Hoûi: Cuõng coù luùc chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét maø khoâng tu Thoï nieäm truù, nhö luùc chöa töøng ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù do Vaên-Tö maø thaønh hieän roõ ôû tröôùc maét, vì sao trong naøy khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy döïa vaøo Nieäm truù do Tu maø thaønh ñeå soaïn luaän, khoâng coù luùc naøo chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù do Tu maø thaønh hieän roõ ôû tröôùc maét nhöng khoâng tu Thoï nieäm truù, vì theá cho neân khoâng noùi ñeán. 2. Coù luùc tu Thoï nieäm truù maø khoâng phaûi laø Thaân nieäm truù, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu chöa ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thaân nieäm truù, neáu chöa ñaït ñöôïc Taâm-Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thoï nieäm truù chöù

khoâng phaûi laø Thaân nieäm truù. Ñaõ ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, giaûi thích nhö tröôùc. Chöa ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thaân nieäm truù, ñoù laø caùc dò sinh lìa nhieãm cuûa Khoâng voâ bieân xöù nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, neáu duøng Thoï nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh. Neáu caùc dò sinh luùc khôûi leân Thoï nieäm truù, Voâ saéc-Giaûi thoaùt. Nhöõng luùc nhö vaäy, chöa ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thaân nieäm truù. Chöa ñaït ñöôïc Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thoï nieäm truù chöù khoâng phaûi laø Thaân nieäm truù, ñoù laø caùc dò sinh lìa nhieãm cuûa Khoâng voâ bieân xöù cho ñeán nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, neáu duøng Taâm nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh. Neáu caùc dò sinh luùc khôûi leân Taâm nieäm truù, Voâ saéc-Giaûi thoaùt. Nhöõng luùc nhö vaäy, chöa ñaït ñöôïc Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thoï nieäm truù chöù khoâng phaûi laø Thaân nieäm truù. Chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thoï nieäm truù chöù khoâng phaûi laø Thaân nieäm truù, ñoù laø caùc dò sinh lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù tö, luùc aáy laø ñaïo giaûi thoaùt cuoái cuøng. Lìa nhieãm cuûa Khoâng voâ bieân

xöù cho ñeán nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, neáu döïa vaøo ñòa Caên baûn döôùi, khôûi leân Phaùp nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh. Neáu döïa vaøo ñòa Caän phaàn treân laøm gia haïnh: Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho Caän phaàn cuûa Voâ saéc coù duyeân rieâng bieät, neáu duøng Phaùp nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-chín ñaïo giaûi thoaùt. Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho Caän phaàn cuûa Voâ saéc chæ laø duyeân toång quaùt, thì luùc aáy chæ laø ñaïo giaûi thoaùt thöù chín. Neáu caùc dò sinh luùc khôûi leân Phaùp nieäm truù, Voâ saéc-Giaûi thoaùt, vaø luùc khôûi leân hai Bieán xöù sau. Nhöõng luùc nhö vaäy, chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thoï nieäm truù chöù khoâng phaûi laø Thaân nieäm truù. 3. Coù luùc tu caû hai loaïi, ñoù laø chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu chöa ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân nieäm truù, neáu chöa ñaït ñöôïc Taâm-Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân-Thoï nieäm truù. Chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, ñoù laø phaàn vò Noaõn-Ñaûnh taêng tröôûng, Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, Thaân

nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh. Neáu Tín thaéng giaûi luyeän caên laøm Kieán chí, Thôøi giaûi thoaùt luyeän caên laøm Baát ñoäng, Thaân nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh. Neáu luùc khôûi leân quaùn Baát tònh-Trì töùc nieäm-Thaân nieäm truù, ba Giaûi thoaùt ñaàu-taùm Thaéng xöù-taùm Bieán xöù tröôùc, daãn daét phaùt khôûi Thaàn caûnh-Thieân nhaõn-Thieân nhó thoâng, khôûi leân Töø voâ ngaïi giaûi. Neáu luùc duøng Thaân nieäm truù tu xen laãn Tónh löï: Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho taát caû phaùp laø Thaéng nghóa, thì luùc aáy khôûi leân Thaân nieäm truù-Nghóa voâ ngaïi giaûi, vaø Thaân nieäm truù-Bieän voâ ngaïi giaûi, Nguyeän trí- Ñònh Bieân teá, Voâ saéc-Giaûi thoaùt, tieán vaøo Ñònh Dieät taän, Töôûng-Taâm vi teá. Nhöõng luùc nhö vaäy, chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân-Thoï nieäm truù. Chöa ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân nieäm truù, ñoù laø phaàn vò Noaõn-Ñaûnh taêng tröôûng, luùc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, Thoï nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh. Neáu Tín thaéng giaûi luyeän caên laøm Kieán chí, Thôøi giaûi thoaùt luyeän caên laøm Baát ñoäng, Thoï nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh. Neáu luùc daãn daét phaùt khôûi Tha taâm thoâng, Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét. Neáu luùc duøng Thoï nieäm truù tu xen laãn Tónh löï: Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho taát caû phaùp laø Thaéng nghóa, thì luùc aáy khôûi leân Thoï nieäm truù-Nghóa voâ ngaïi giaûi, vaø Thoï nieäm truù-Bieän voâ ngaïi giaûi, Nguyeän trí- Ñònh Bieân teá, Voâ saéc-Giaûi thoaùt, tieán vaøo Ñònh Dieät taän, Töôûng-Taâm vi teá. Nhöõng luùc nhö vaäy, chöa ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân-Thoï nieäm truù. Chöa ñaït ñöôïc Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu

Thaân-Thoï nieäm truù, ñoù laø phaàn vò Noaõn-Ñaûnh taêng tröôûng, luùc Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, Taâm nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh. Neáu Tín thaéng giaûi luyeän caên laøm Kieán chí, Thôøi giaûi thoaùt luyeän caên laøm Baát ñoäng, Taâm nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 189 668

Neáu luùc daãn daét phaùt khôûi Tha taâm thoâng, Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét. Neáu luùc duøng Taâm nieäm truù tu xen laãn Tónh löï: Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho taát caû phaùp laø Thaéng nghóa, thì luùc aáy khôûi leân Taâm nieäm truù-Nghóa voâ ngaïi giaûi, vaø Taâm nieäm truù-Bieän voâ ngaïi giaûi, Nguyeän trí- Ñònh Bieân teá, Voâ saéc-Giaûi thoaùt, tieán vaøo Ñònh Dieät taän, Töôûng-Taâm vi teá. Nhöõng luùc nhö vaäy, chöa ñaït ñöôïc Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân-Thoï nieäm truù. Chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân-Thoï nieäm truù, ñoù laø phaàn vò Noaõn ban ñaàu duyeân vôùi ba Ñeá, phaàn vò Noaõn taêng tröôûng duyeân vôùi boán Ñeá, luùc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét. Neáu phaàn vò Ñaûnh ban ñaàu vaø taêng tröôûng duyeân vôùi boán Ñeá, luùc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét. Neáu luùc taát caû Nhaãn vaø Theá ñeä nhaát phaùp. Neáu tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, Hieän quaùn veà Khoå-Taäp ñeàu trong boán taâm. Neáu lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, Phaùp nieäm truù laøm gia haïnh, luùc aáy laø taát caû ñaïo gia haïnh-voâ giaùn-giaûi thoaùt. Neáu Tín thaéng giaûi luyeän caên laøm Kieán chí, Thôøi giaûi thoaùt luyeän caên laøm Baát ñoäng, Phaùp nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø taát caû ñaïo gia haïnh-voâ giaùn-giaûi thoaùt. Neáu daãn daét phaùt khôûi Tha taâm thoâng, Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, vaø daãn daét phaùt khôûi Tuùc truù tuøy nieäm thoâng. Luùc khôûi leân boán Voâ löôïng. Neáu luùc duøng Phaùp nieäm truù tu xen laãn Tónh löï: Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho taát caû phaùp laø Thaéng nghóa, thì luùc aáy khôûi leân Phaùp nieäm truù-Nghóa voâ ngaïi giaûi. Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho chæ rieâng Nieát- baøn laø Thaùng nghóa, thì luùc aáy khôûi leân Nghóa voâ ngaïi giaûi-Phaùp voâ ngaïi giaûi, Voâ tranh-hai Bieán xöù sau, Khoâng Khoâng, Voâ nguyeän Voâ nguyeän, Voâ töôùng Voâ töôùng. Neáu luùc khôûi leân Phaùp nieäm truù-Bieän voâ ngaïi giaûi, Nguyeän trí- Ñònh Bieân teá, Voâ saéc-Giaûi thoaùt, tieán vaøo Ñònh Dieät taän, Töôûng-Taâm vi teá. Nhöõng luùc nhö vaäy, chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân-Thoï nieäm truù. 4. Coù luùc khoâng tu caû hai loaïi, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Taâm-Phaùp nieäm

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 189 669

truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thaân-Thoï nieäm truù, taát caû taâm nhieãm oâ-taâm voâ kyù, ôû Ñònh Voâ töôûng-Ñònh Dieät taän, sinh ôû coõi trôøi Voâ Töôûng. Ñaõ ñaït ñöôïc Taâm-Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, giaûi thích nhö tröôùc. Chöa

ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thaân-Thoï nieäm truù, ñoù laø phaàn vò Noaõn ban ñaàu duyeân vôùi Dieät ñeá. Neáu tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, Hieän quaùn veà Dieät trong boán taâm. Neáu caùc dò sinh lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù tö cho ñeán nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù: Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho Caän phaàn cuûa Voâ saéc chæ laø duyeân toång quaùt, neáu Caän phaàn cuûa ñòa treân laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø taát caû ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-taùm ñaïo giaûi thoaùt. Nhöõng luùc nhö vaäy, chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thaân-Thoï nieäm truù. Taát caû taâm nhieãm oâ, ñoù laø bôûi vì taát caû taâm nhieãm oâ ñeàu laø taùnh thuaän phaàn lui suït töông öng vôùi naëng neà löôøi nhaùc, phaûi laø taùnh thuaän phaàn thaéng tieán töông öng vôùi taâm nheï nhaøng tinh tieán thì môùi coù theå tu ñöôïc. Taâm voâ kyù, ñoù laø bôûi vì taâm voâ kyù thì taùnh yeáu keùm-muïc ruoãng- khoâ heùo, caàn phaûi truù trong taâm maïnh meõ-vöõng chaéc-thuø thaéng thì môùi coù theå tu ñöôïc. ÔÛ Ñònh Voâ töôûng-Ñònh Dieät taän, ñoù laø nhöõng phaàn vò khoâng coù taâm, caàn phaûi ôû phaàn vò coù taâm thì môùi coù theå tu ñöôïc. Sinh ôû coõi trôøi Voâ Töôûng, coù ngöôøi noùi: Sinh ñeán coõi trôøi aáy thì caên thieän khoâng khôûi leân ôû taát caû moïi luùc. Coù ngöôøi noùi: Tuy khôûi leân maø khoâng phaûi laø nôi nöông töïa cuûa tu, bôûi vì khoâng coù theå tu phaùp thuoäc vò lai. Nhöõng luùc nhö vaäy, khoâng tu Thaân-Thoï nieäm truù. Hoûi: Cuõng coù luùc chöa ñaït ñöôïc Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét maø khoâng tu Thaân-Thoï nieäm truù, nhö luùc chöa töøng ñaït ñöôïc Taâm nieäm truù do Vaên-Tö maø thaønh hieän roõ ôû tröôùc maét, vì sao trong naøy khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy noùi luùc Taâm nieäm truù chöa töøng ñaït ñöôïc hieän roõ ôû tröôùc maét, coù theå tu vò lai maø khoâng tu Thaân-Thoï nieäm truù, laø bôûi vì khoâng coù luùc naøo Taâm nieäm truù chöa töøng ñaït ñöôïc hieän roõ ôû

tröôùc maét, coù theå tu vò lai maø khoâng tu Thaân-Thoï nieäm truù, vì theá cho neân khoâng noùi ñeán. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì cuõng neân noùi taát caû taâm thieän phaân taùn, vì sao chæ noùi ñeán taâm nhieãm oâ vaø taâm voâ kyù? Ñaùp: Caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Coù ngöôøi noùi: Ñieàu aáy khoâng quyeát ñònh, khoù maø noùi phuø hôïp vôùi taùc duïng. Nghóa laø neáu bôûi vì tu maø noùi thì phaùp aáy khoâng coù söùc löïc coù theå tu vò lai, neáu bôûi vì khoâng tu maø noùi thì luùc hieän roõ tröôùc maét laø thuoäc veà tu luyeän taäp. Vì theá cho neân ôû trong naøy ñeàu khoâng noùi ñeán tu-khoâng tu. Nhö Thaân nieäm truù-Thoï nieäm truù, neân bieát Thaân nieäm truù-Taâm nieäm truù cuõng nhö vaäy, bôûi vì Thoï nieäm truù-Taâm nieäm truù ôû vò lai thì tu-khoâng tu nhaát ñònh phaûi ñi cuøng. Hoûi: Neáu tu Thaân nieäm truù thì luùc aáy tu Phaùp nieäm truù chaêng, giaû söû tu Phaùp nieäm truù thì luùc aáy tu Thaân nieäm truù chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc tu Thaân nieäm truù maø khoâng phaûi laø Phaùp nieäm truù, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, caâu naøy giaûi thích nhö tröôùc. 2. Coù luùc tu Phaùp

nieäm truù maø khoâng phaûi laø Thaân nieäm truù, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thaân nieäm truù, neáu chöa ñaït ñöôïc Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Phaùp nieäm truù chöù khoâng phaûi laø Thaân nieäm truù. Ñaõ ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, giaûi thích nhö tröôùc. Chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thaân nieäm truù, ñoù laø phaàn vò Noaõn ban ñaàu duyeân vôùi Dieät ñeá. Neáu tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, Hieän quaùn veà Dieät trong boán taâm. Neáu caùc dò sinh lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù tö: Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho Caän phaàn cuûa Khoâng voâ bieân xöù chæ laø duyeân toång quaùt, neáu duøng ñòa aáy laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø taát caû ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-chín ñaïo giaûi thoaùt. Neáu caùc dò sinh lìa nhieãm cuûa Khoâng voâ bieân xöù cho ñeán nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, duøng Phaùp nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø taát caû ñaïo gia haïnh-voâ giaùn-giaûi thoaùt.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 189 671

Neáu caùc dò sinh luùc khôûi leân Phaùp nieäm truù, Voâ saéc-Giaûi thoaùt, vaø luùc khôûi leân hai Bieán xöù sau. Nhöõng luùc nhö vaäy, chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thaân nieäm truù. Chöa ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Phaùp nieäm truù chöù khoâng phaûi laø Thaân nieäm truù, noùi nhö phaàn chöa ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thaân nieäm truù ôû tröôùc. Chöa ñaït ñöôïc Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Phaùp nieäm truù chöù khoâng phaûi laø Thaân nieäm truù, töùc laø noùi nhö phaàn Thoï nieäm truù. 3. Coù luùc tu caû hai loaïi, ñoù laø chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân nieäm truù, neáu chöa ñaït ñöôïc Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân-Phaùp nieäm truù. Chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, noùi nhö phaàn chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thoï-Taâm nieäm truù ôû tröôùc ñaây. Chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân nieäm truù, noùi nhö phaàn chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân-Thoï nieäm truù ôû tröôùc ñaây. Chöa ñaït ñöôïc Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân- Phaùp nieäm truù, ñoù laø phaàn vò Noaõn-Ñaûnh taêng tröôûng, luùc Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, Thoï-Taâm nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh. Neáu Tín thaéng giaûi luyeän caên laøm Kieán chí, Thôøi giaûi thoaùt luyeän caên laøm Baát ñoäng, Thoï-Taâm nieäm truù laøm gia haïnh, thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh. Neáu luùc daãn daét phaùt khôûi Tha taâm thoâng, Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét. Neáu luùc duøng Thoï-Taâm nieäm truù tu xen laãn Tónh löï: Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho taát caû phaùp laø Thaéng nghóa, thì luùc aáy khôûi leân Thoï-Taâm nieäm truù-Nghóa voâ ngaïi giaûi, vaø Thoï-Taâm nieäm truù-Bieän voâ ngaïi giaûi, Nguyeän trí-Ñònh Bieân teá, Voâ saéc-Giaûi thoaùt, tieán vaøo Ñònh Dieät taän,

Töôûng-Taâm vi teá. Nhöõng luùc nhö vaäy, chöa ñaït ñöôïc Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thaân-Phaùp nieäm truù. 4. Coù luùc khoâng tu caû hai loaïi, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Thoï-Taâm nieäm

truù hieän roõ ôû tröôùc maét, taát caû taâm nhieãm oâ-taâm voâ kyù, ôû Ñònh Voâ töôûng- Ñònh Dieät taän, sinh ôû coõi trôøi Voâ Töôûng, ñeàu giaûi thích nhö tröôùc. Hoûi: Neáu tu Thoï nieäm truù thì luùc aáy tu Taâm nieäm truù chaêng, giaû söû tu Taâm nieäm truù thì luùc aáy tu Thoï nieäm truù chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc tu Thoï nieäm truù maø khoâng phaûi laø Taâm nieäm truù, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét. Giaûi thích nhö tröôùc. 2. Coù luùc tu Taâm nieäm truù maø khoâng phaûi laø Thoï nieäm truù, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét. Giaûi thích nhö tröôùc. 3. Coù luùc tu caû hai loaïi, ñoù laø chöa ñaït ñöôïc Thaân-Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thoï-Taâm nieäm truù. Chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, noùi nhö caùc phaàn chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, tröôùc ñaây. Chöa ñaït ñöôïc Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, noùi nhö caùc phaàn chöa ñaït ñöôïc Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, tröôùc ñaây. Chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thoï-Taâm nieäm truù, noùi nhö caùc phaàn chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu nieäm truù khaùc, tröôùc ñaây. 4. Coù luùc khoâng tu caû hai loaïi, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Thaân-Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thoï-Taâm nieäm truù, taát caû taâm nhieãm oâ-taâm voâ kyù, ôû Ñònh Voâ töôûng-Ñònh Dieät taän, sinh ôû coõi trôøi Voâ Töôûng. Chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thoï-Taâm nieäm truù, noùi nhö caùc phaàn chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu nieäm truù khaùc, tröôùc ñaây. Coøn laïi giaûi thích nhö tröôùc. Hoûi: Neáu tu Thoï nieäm truù thì luùc aáy tu Phaùp nieäm truù chaêng, giaû söû tu Phaùp nieäm truù thì luùc aáy tu Thoï nieäm truù chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc tu Thoï nieäm truù maø khoâng phaûi laø Phaùp nieäm truù, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Thoï nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét. Caâu naøy giaûi thích nhö tröôùc. 2. Coù luùc tu Phaùp nieäm truù maø khoâng phaûi laø Thoï nieäm truù, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thoï nieäm truù. Ñaõ ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, giaûi thích nhö tröôùc.

Chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu Thoï nieäm truù, noùi nhö caùc phaàn chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu nieäm truù khaùc, tröôùc ñaây. 3. Coù luùc tu caû hai loaïi, ñoù laø chöa ñaït ñöôïc Thaân-Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, neáu chöa ñaït

ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thoï nieäm truù. Chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, noùi nhö caùc phaàn chöa ñaït ñöôïc Thaân nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, tröôùc ñaây. Chöa ñaït ñöôïc Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, noùi nhö caùc phaàn chöa ñaït ñöôïc Thoï-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, tröôùc ñaây. Chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu Thoï nieäm truù, noùi nhö caùc phaàn chöa ñaït ñöôïc Phaùp nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét thì tu nieäm truù khaùc, tröôùc ñaây. 4. Coù luùc khoâng tu caû hai loaïi, ñoù laø ñaõ ñaït ñöôïc Thaân-Taâm nieäm truù hieän roõ ôû tröôùc maét, taát caû taâm nhieãm oâ-taâm voâ kyù, ôû Ñònh Voâ töôûng- Ñònh Dieät taän, sinh ôû coõi trôøi Voâ Töôûng, ñeàu giaûi thích nhö tröôùc. Nhö Thoï nieäm truù-Phaùp nieäm truù, neân bieát Taâm nieäm truù-Phaùp nieäm truù cuõng nhö vaäy, bôûi vì Thoï nieäm truù-Taâm nieäm truù ôû vò lai thì tu-khoâng tu nhaát ñònh phaûi ñi cuøng. Ñoái vôùi Thaân thuaän theo Thaân quaùn saùt, thì Nieäm truù neân noùi laø Phaùp trí, cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vaên naøy leõ ra phaûi noùi tröôùc phaàn tu. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì coù töï taùnh thì môùi coù theå tu, maø khoâng noùi ñeán tröôùc laø coù yù gì? Ñaùp: A-tyø-ñaït-ma neân duøng töôùng ñeå tìm hieåu chöù khoâng duøng thöù töï, bôûi vì A-tyø-ñaït-ma chính laø muoán phaân bieät veà taùnh töôùng cuûa caùc phaùp nhöng khoâng traùi vôùi nghóa cuûa noù, neáu noùi tröôùc hay sau thì cuõng khoâng coù sai laàm. Coù Sö khaùc noùi: Bôûi vì muoán hieån baøy trong naøy chæ phaân bieät veà Nieäm truù do Tu maø thaønh chöù khoâng phaûi laø Nieäm truù do Vaên-Tö maø thaønh, cho neân tröôùc noùi ñeán tu-sau trình baøy veà töï taùnh. Ñoái vôùi Thaân thuaän theo Thaân quaùn saùt thì Nieäm truù neân noùi laø Phaùp trí, ñoù laø nhaän bieát heä thuoäc coõi Duïc vaø moät phaàn Saéc voâ laäu. Neân noùi laø Loaïi trí, ñoù laø nhaän bieát heä thuoäc coõi Saéc vaø moät phaàn Saéc voâ laäu. Khoâng neân noùi laø Tha taâm trí, bôûi vì Tha taâm trí nhaän bieát taâm- taâm sôû phaùp, maø Thaân nieäm truù chæ nhaän bieát Saéc phaùp. Neân noùi laø Theá tuïc trí, ñoù laø nhaän bieát taát caû caùc Saéc. Neân noùi laø Khoå trí, ñoù laø nhaän bieát Saéc höõu laäu laøm haønh töôùng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 189 674

Voâ thöôøng-Khoå-Khoâng-Voâ ngaõ. Neân noùi laø Taäp trí, ñoù laø nhaän bieát Saéc höõu laäu laøm haønh töôùng Nhaân-Taäp-Sinh-Duyeân. Khoâng noùi laø Dieät trí, bôûi vì Dieät trí chæ nhaän bieát veà phaùp Voâ vi, maø Thaân nieäm truù nhaän bieát veà phaùp höõu vi. Neân noùi laø Ñaïo trí, ñoù laø nhaän bieát Saéc voâ laäu laøm haønh töôùng Ñaïo-Nhö-Haønh-Xuaát. Trong naøy khoâng noùi ñeán Taän trí-Voâ sinh trí, bôûi vì chöông naøy laø Kieán Uaån, chæ noùi ñeán caùc trí thuoäc taùnh Kieán, hai trí aáy khoâng phaûi laø taùnh Kieán, vì theá cho neân khoâng noùi ñeán. Hieån baøy veà Töï taùnh roài, neân hieån baøy veà Ñòa. Neân noùi laø coù Taàm-coù Töù, ñoù laø döïa vaøo Vò chí-Tónh löï thöù nhaát. Neân noùi laø khoâng coù Taàm-chæ coù Töù, ñoù laø döïa vaøo Tónh löï trung gian. Neân noùi laø khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, ñoù laø döïa vaøo ba Tónh löï treân vaø boán Voâ saéc. Hieån baøy veà Ñòa roài, neân hieån baøy veà Töông öng. Neân noùi laø töông öng

vôùi Laïc caên, ñoù laø döïa vaøo Tónh löï thöù ba. Neân noùi laø töông öng vôùi Hyû caên, ñoù laø döïa vaøo Tónh löï thöù nhaát vaø Tónh löï thöù hai. Neân noùi laø töông öng vôùi Xaû caên, ñoù laø döïa vaøo Vò chí-Tónh löï trung gian-Tónh löï thöù tö vaø boán Voâ saéc. Hieån baøy veà Töông öng roài, neân hieån baøy veà Haønh töôùng. Neân noùi laø ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa Khoâng, ñoù laø hai haønh töôùng. Neân noùi laø ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän, ñoù laø möôøi haønh töôùng. Khoâng noùi ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa Voâ töôùng, noùi nhö khoâng noùi ñeán Dieät trí. Hieån baøy veà Haønh töôùng roài, neân hieån baøy veà Sôû duyeân. Neân noùi laø duyeân vôùi heä thuoäc coõi Duïc-Saéc, ñoù laø duyeân vôùi Khoå- Taäp. Neân noùi laø duyeân vôùi khoâng heä thuoäc, ñoù laø duyeân vôùi Ñaïo. Ñoái vôùi Thoï thuaän theo Thoï quaùn saùt thì Nieäm truù neân noùi laø Phaùp trí, ñoù laø nhaän bieát heä thuoäc coõi Duïc vaø moät phaàn Thoï voâ laäu. Neân noùi laø Loaïi trí, ñoù laø nhaän bieát heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc vaø moät phaàn Thoï voâ laäu. Neân noùi laø Tha taâm trí, ñoù laø nhaän bieát heä thuoäc coõi Duïc-Saéc vaø moät phaàn Thoï voâ laäu noái tieáp nhau nôi khaùc hieän roõ ôû tröôùc maét.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 189 675

Neân noùi laø Theá tuïc trí, ñoù laø nhaän bieát taát caû caùc Thoï. Neân noùi laø Khoå trí, ñoù laø nhaän bieát Thoï höõu laäu laøm boán haønh töôùng Voâ thöôøng-Khoå-Khoâng-Voâ ngaõ. Neân noùi laø Taäp trí, ñoù laø nhaän bieát Thoï höõu laäu laøm haønh töôùng Nhaân-Taäp-Sinh-Duyeân. Khoâng noùi laø Dieät trí, bôûi vì Thoï nieäm truù chæ nhaän bieát veà phaùp höõu vi. Neân noùi laø Ñaïo trí, ñoù laø nhaän bieát Thoï voâ laäu laøm haønh töôùng Ñaïo-Nhö-Haønh-Xuaát. Khoâng noùi ñeán trí khaùc, giaûi thích nhö tröôùc. Hieån baøy veà Töï taùnh roài, Ñòa-Töông öng-Haønh töôùng ñeàu noùi nhö tröôùc, neân hieån baøy veà Sôû duyeân. Neân noùi laø duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi, ñoù laø duyeân vôùi Khoå-Taäp. Neân noùi laø duyeân vôùi khoâng heä thuoäc, ñoù laø duyeân vôùi Ñaïo. Nhö ñoái vôùi Thoï nieäm truù, ñoái vôùi Taâm nieäm truù cuõng nhö vaäy, bôûi vì Sôû duyeân cuûa hai loaïi naøy thöôøng töông öng vôùi nhau. Ñoái vôùi Phaùp thuaän theo Phaùp quaùn saùt thì Nieäm truù neân noùi laø Phaùp trí, ñoù laø nhaän bieát caùc haønh heä thuoäc coõi Duïc vaø nhaân cuûa noù-dieät cuûa noù-taát caû phaåm Phaùp trí cuûa noù. Neân noùi laø Loaïi trí, ñoù laø nhaän bieát caùc haønh heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc vaø nhaân cuûa noù-dieät cuûa noù-taát caû phaåm Loaïi trí cuûa noù. Neân noùi laø Tha taâm trí, nhaän bieát heä thuoäc coõi Duïc-Saéc vaø moät phaàn voâ laäu noái tieáp nhau nôi khaùc hieän roõ ôû tröôùc maét, tröø ra Thoï vaø Taâm, coøn laïi taâm sôû phaùp. Neân noùi laø Theá tuïc trí, ñoù laø nhaän bieát taát caû caùc phaùp. Neân noùi laø Khoå trí, ñoù laø nhaän bieát naêm Thuû uaån laøm haønh töôùng Voâ thöôøng-Khoå-Khoâng-Voâ ngaõ. Neân noùi laø Taäp trí, ñoù laø nhaän bieát nhaân höõu laäu laøm haønh töôùng Nhaân-Taäp-Sinh-Duyeân. Neân noùi laø Dieät trí, ñoù laø nhaän bieát Traïch dieät laøm boán haønh töôùng Dieät-Tónh-Dieäu-Ly. Neân noùi laø Ñaïo trí, ñoù laø nhaän bieát naêm uaån voâ laäu laøm haønh töôùng Ñaïo-Nhö-Haønh-Xuaát. Khoâng noùi ñeán trí khaùc, cuõng giaûi thích nhö tröôùc. Hieån baøy veà Töï taùnh roài, Ñòa-Töông öng ñeàu noùi nhö tröôùc, neân hieån baøy

veà Haønh töôùng. Neân noùi laø ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa Khoâng vaø Voâ nguyeän, cuõng giaûi thích nhö tröôùc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 189 676

Neân noùi laø ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa Voâ töôùng, ñoù laø boán haønh töôùng. Hieån baøy veà Haønh töôùng roài, neân hieån baøy veà Sôû duyeân. Neân noùi laø duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi, ñoù laø duyeân vôùi Khoå-Taäp. Neân noùi laø duyeân vôùi khoâng heä thuoäc, ñoù laø duyeân vôùi Dieät-Ñaïo. Nhö noùi luùc caûm thoï Laïc thoï, nhaän bieát nhö thaät laø mình caûm thoï Laïc thoï, ñaây laø boán trí. Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao trong naøy nhieàu laàn phaân bieät veà Thoï-Taâm-Phaùp nieäm truù, maø chæ moät laàn phaân bieät veà Thaân nieäm truù? Ñaùp: Bôûi vì ñoù laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, cho ñeán noùi roäng ra. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy Ñöùc Theá Toân cuõng caàn phaûi ñöa ra caùch noùi naøy: Luùc aáy ñi ñöùng… nhaän bieát nhö thaät laø mình ñi ñöùng…, ñaây laø boán trí, cho ñeán noùi roäng ra. Nhöng maø khoâng noùi laø coù yù gì? Traû lôøi raèng neáu phaùp vi teá khoù thaáy-khoù hieåu, khoâng roõ raøng thì trôû laïi phaân bieät; Thaân nieäm truù hieån baøy thoâ thieån cho ñeán hieän thaáy, cho neân khoâng noùi laïi. Coù ngöôøi noùi: Neáu döïa vaøo phaùp aáy khôûi leân caùc loaïi khoâng töông töï, vaên cuù khaùc nhau vaø trí khaùc nhau, thì trôû laïi phaân bieät; Thaân nieäm truù neáu luùc phaân bieät thì vaên cuù khoâng khaùc nhau, trí cuõng khoâng khaùc nhau, cho neân khoâng noùi laïi. Hoûi: Luùc caûm thoï Laïc thoï thì khoâng nhaän bieát nhö thaät, luùc nhaän bieát nhö thaät thì khoâng caûm thoï Laïc thoï. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì luùc caûm thoï Laïc thoï thì caûm thoï aáy ôû hieän taïi, khoâng phaûi laø luùc baáy giôø coù theå nhaän bieát nhö thaät, vì töông öng vôùi khoâng nhaän bieát, vì khoâng coù hai phaåm taâm cuøng ñi vôùi nhau. Luùc nhaän bieát nhö thaät thì caûm thoï aáy ôû quaù khöù-vò lai, khoâng phaûi laø luùc baáy giôø goïi laø caûm thoï Laïc thoï, bôûi vì khoâng coù taùc duïng. Khoå thoï vaø khoâng khoå khoâng laïc thoï, noùi cuõng nhö vaäy. Vì sao Ñöùc Phaät noùi luùc caûm thoï Laïc thoï, nhaän bieát nhö thaät laø mình caûm thoï Laïc thoï…? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Trong naøy neân ñöa ra caùch noùi naøy: Caûm thoï Laïc thoï roài nhaän bieát nhö thaät laø mình ñaõ caûm thoï Laïc thoï, caûm thoï Khoå thoï vaø khoâng khoå khoâng laïc thoï roài nhaän bieát nhö thaät laø mình ñaõ caûm thoï Khoå thoï vaø khoâng khoå khoâng laïc thoï. Nhöng maø khoâng ñöa ra caùch noùi naøy laø coù yù gì? Neân bieát raèng trong naøy noùi ñaõ caûm thoï goïi laø caûm thoï, ñoái vôùi quaù khöù maø noùi theo thanh hieän taïi; nhö noùi Ñaïi Vöông töø phöông naøo ñeán, ñaây laø noùi ñaõ ñeán goïi laø ñeán. Laïi nhö noùi luùc Boà-taùt tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh ñaït ñöôïc Theá tuïc trí Hieän quaùn bieân, ñaây laø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 189 677

noùi ñaõ tieán vaøo goïi laø tieán vaøo; ñieàu aáy cuõng nhö vaäy. Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: “Caùc caûm thoï luùc ôû quaù khöù-vò lai thì khoâng coù theå caûm thoï, luùc ôû hieän taïi chæ do töï taùnh maø chuyeån cuõng khoâng coù theå caûm thoï, vì sao noùi laø caûm thoï veà Laïc-caûm thoï veà Khoå? Neân bieát raèng ñoù laø

quaùn saùt veà nhöõng khoå vui voán coù noái tieáp nhau maø noùi, ñoù laø quaùn saùt veà nieàm vui voán coù noái tieáp nhau noùi laø mình caûm thoï nieàm vui, quaùn saùt veà noãi khoå voán coù noái tieáp nhau noùi laø mình caûm thoï noãi khoå. Laïi nöõa, luùc aáy quaùn saùt veà nhaân duyeân cuûa nieàm vui-noãi khoå noái tieáp nhau maø noùi, ñoù laø quaùn saùt veà nhaân duyeân noái tieáp nhau thaâu nhieáp tieáp nhaän noùi laø mình caûm thoï nieàm vui, quaùn saùt veà nhaân duyeân noái tieáp nhau laøm cho toån haïi noùi laø mình caûm thoï noãi khoå. Laïi nöõa, luùc aáy ôû trong thôøi gian chuyeån bieán noái tieáp nhau cuûa caùc caûm thoï lieân tuïc khôûi leân yù thöùc veà caûnh aáy, lieàn cho raèng ñaây laø coù ích-laø coù haïi ñoái vôùi sôû y, cho neân noùi laø mình ñang caûm thoï nieàm vui-caûm thoï noãi khoå.” Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Luùc aáy ôû trong söï chuyeån bieán noái tieáp nhau cuûa ñaïi chuûng sôû y maø caûm thoï nieàm vui-noãi khoå, cho raèng laø caûm thoï, cho neân noùi laø mình ñang caûm thoï nieàm vui-caûm thoï noãi khoå.” Nhö noùi luùc caûm thoï Laïc thoï, nhaän bieát nhö thaät laø mình caûm thoï Laïc thoï, ñaây laø boán trí, ñoù laø Phaùp-Loaïi-Theá tuïc vaø Ñaïo trí. Hoûi: Vì sao trong naøy khoâng noùi ñeán Tha taâm trí? Ñaùp: Tha taâm trí nhaän bieát taâm-taâm sôû phaùp noái tieáp nhau cuûa ngöôøi khaùc, trong naøy noùi ñeán trí nhö thaät nhaän bieát veà taâm-taâm sôû phaùp noái tieáp nhau cuûa mình, vì theá cho neân khoâng noùi. Laïi nöõa, Tha taâm trí nhaän bieát taâm-taâm sôû phaùp hieän taïi, trong naøy noùi ñeán trí nhö thaät nhaän bieát veà taâm-taâm sôû phaùp quaù khöù. Laïi nöõa, Tha taâm trí chæ nhaän bieát taâm-taâm sôû phaùp, trong naøy noùi ñeán trí nhö thaät cuõng nhaän bieát veà sôû y vaø sôû duyeân cuûa taâm-taâm sôû phaùp. Laïi nöõa, Tha taâm trí duyeân vôùi töøng phaùp moät, trong naøy noùi ñeán trí nhö thaät cuõng duyeân chung vôùi nhieàu phaùp, vì theá cho neân khoâng noùi ñeán Tha taâm trí. Hoûi: Vì sao trong naøy laïi khoâng noùi ñeán Khoå-Taäp trí? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Trong naøy cuõng caàn phaûi noùi ñeán Khoå-Taäp trí, maø khoâng noùi ñeán thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Coù ngöôøi noùi: Khoå-Taäp trí laø trí thuoäc haønh töôùng chaùn ngaùn, trong naøy noùi ñeán trí nhö thaät laø trí thuoäc haønh töôùng vui möøng, vì theá cho neân

khoâng noùi. Coù ngöôøi noùi: Khoå-Taäp trí duyeân vôùi söï vieäc maø chaùn ngaùn, trong naøy noùi ñeán trí nhö thaät duyeân vôùi söï vieäc maø vui möøng. Coù ngöôøi noùi: Khoå-Taäp trí chaùn gheùt sôû duyeân maø chuyeån, trong naøy noùi ñeán trí nhö thaät yeâu thích sôû duyeân maø chuyeån. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy noùi nhaän bieát nhö thaät veà taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu-voâ laäu. Nhöng maø taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu töø voâ thæ ñeán nay thöôøng xuyeân nhaän bieát, laïi thoâ thieån gaàn guõi deã daøng bieát roõ, khôûi leân trí Theá tuïc thì coù theå nhaän bieát roõ raøng, khoâng caàn phaûi khôûi leân trí voâ laäu, vì theá cho neân khoâng coù ai rôøi boû trí Theá tuïc maø duøng Khoå-Taäp trí ñeå nhaän bieát. Taâm-taâm sôû phaùp voâ laäu töø xöa ñeán nay chöa heà nhaän bieát, laïi vi teá khoù hieåu, khôûi leân trí voâ laäu thì môùi coù theå nhaän bieát. Vì theá cho neân trong naøy nhaän bieát veà taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu chæ laø trí Theá tuïc, nhaän

bieát nhö thaät veà taâm-taâm sôû phaùp voâ laäu ñoù laø ba trí coøn laïi. Do ñoù khoâng noùi laø coù Khoå-Taäp trí. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy noùi nhaän bieát nhö thaät veà söï sai bieät cuûa taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu-voâ laäu. Töôùng höõu laäu aáy, khôûi leân trí Theá tuïc thì nhaän bieát, laïi khoâng khôûi leân Khoå-Taäp trí bôûi vì khoù khôûi leân, vaø bôûi vì luùc khôûi leân chæ nhaän bieát veà töôùng chung. Töôùng voâ laäu aáy, khôûi leân trí Theá tuïc thì khoâng coù theå nhaän bieát, cho neân lieàn khôûi leân Ñaïo trí, nhöng Ñaïo trí sinh khôûi tuy khoâng nhö tröôùc maø chæ nhaän bieát sai bieät. Nhöng bôûi vì töôùng chung maø nhaän bieát veà söï sai bieät, cho neân coù Ñaïo trí chöù khoâng coù Khoå-Taäp trí. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy noùi nhaän bieát nhö thaät veà haønh töôùng sai bieät cuûa taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu-voâ laäu. Nhöng taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu phaàn nhieàu khoâng phaûi laø haønh töôùng duyeân vôùi Ñeá, giaû söû voán coù thì cuõng chöa deã daøng thaønh töïu, cho neân chæ duøng trí Theá tuïc laøm haønh töôùng khoâng phaûi laø Ñeá, ñeå nhaän bieát nhö thaät veà haønh töôùng sai bieät aáy; taâm-taâm sôû phaùp voâ laäu ñeàu laø haønh töôùng duyeân vôùi Ñeá, bôûi vì raát deã daøng thaønh töïu, cho neân vaãn duøng Ñaïo trí laøm haønh töôùng cuûa Ñeá, ñeå nhaän bieát nhö thaät veà haønh töôùng sai bieät aáy. Vì theá cho neân trong naøy khoâng coù Khoå-Taäp trí. Khoâng noùi ñeán Taän trí-Voâ sinh trí, bôûi vì chöông naøy laø Kieán Uaån, chæ noùi ñeán caùc trí thuoäc taùnh Kieán, hai trí aáy khoâng phaûi laø trí thuoäc taùnh Kieán, vì theá cho neân khoâng noùi ñeán. Trong naøy, Phaùp trí ñoù laø nhaän bieát veà Laïc thoï thuoäc phaåm Phaùp trí; Loaïi trí ñoù laø nhaän bieát veà Laïc thoï thuoäc phaåm Loaïi trí; Theá tuïc trí ñoù laø nhaän bieát veà Laïc thoï höõu laäu; Ñaïo trí ñoù laø nhaän bieát veà Laïc thoï

voâ laäu. Tuy khoâng coù moät Laïc thoï do boán trí nhaän bieát, ñoù laø höõu laäu thì moät trí nhaän bieát, voâ laäu thì ba trí nhaän bieát, nhöng maø bôûi vì noùi chung cho neân noùi laø boán trí nhaän bieát nhö thaät veà Laïc thoï. Coù ngöôøi noùi: Laïc thoï voâ laäu do boán trí nhaän bieát. Luùc caûm thoï Khoå thoï, nhaän bieát nhö thaät laø caûm thoï Khoå thoï, ñaây laø moät trí, ñoù laø Theá tuïc trí, bôûi vì Khoå thoï chæ laø höõu laäu, cho neân Theá tuïc trí nhaän bieát. Luùc caûm thoï khoâng khoå khoâng laïc thoï thoï, nhaän bieát nhö thaät laø caûm thoï khoâng khoå khoâng laïc thoï, ñaây laø boán trí, ñoù laø Phaùp-Loaïi-Theá tuïc vaø Ñaïo trí; noùi nhö nhaän bieát veà Laïc thoï.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.